

POŽÁRNÍ OCHRANA V KONTEXTU NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

FIRE SAFETY CONTEXTUALIZED WITH NEW LEGAL REGULATION

František VAVERA
frantisek.vavera@hzscr.cz

Abstract

This paper focuses on particular major fires in history, to compare previous and current legislation. The main aim is firstly to analyze and describe in detail the legal regulation in relation to electronic fire alarm and central protection desk connected to the operational centers of the Fire and Rescue Service of the Czech Republic. Secondly it compares this legal regulations in relation to major fires while describing the pros and cons of particular legal regulation while proposing the amendment to the Fire Protection Act.

Key words

Fire Protection Act, Fire Protection Unit, Fire Rescue Service of the Czech Republic, Unit of the Volunteer Fire Brigade of the Municipality, Company Fire Rescue Service, Electronic Fire Alarm, Centralized Protection Desk, Operational Management

Úvod

Zákon o požární ochraně byl připravován již od počátku 80. let 20. století a následně byl přijat v roce 1985. Tento právní předpis je sice z hlediska své dlouhé účinnosti spíše starším zákonem (již není mnoho tak dlouho platných a účinných právních předpisů, které mají dopad většího rozsahu na práva a povinnosti na území České republiky), ale je stále optimálně aplikovaným právním předpisem, který byl mnohokrát změněn.

Počátkem roku 2020 (přesně 19. 1. 2020) se stala v příhraničním městě Vejprty tragická událost. Hořel v ranních hodinách ústav sociálních služeb, kdy při požáru zemřelo 8 osob a 30 jich bylo zachráněno. Nejednalo se o první požár v tomto domově, již 27. 7. 2018 v 8:23 hodin čtyři hasičské jednotky vyjely k požáru v domě v Hálkově ulici ve Vejprtech, hořela matrace a další odpad pod schody ve vchodu domu, schodiště bylo zakouřeno. Hasiči požár rychle zlikvidovali a pět osob se nadýchalo kouře, vzala je do péče zdravotnická záchranná služba.

Jednalo se o jeden z dalších, bohužel tragických požárů budov, kde jsou shromážděny a ubytovány osoby (v tomto případě handicapované). Nejtragičtější byl bezesporu požár Ústavu sociální péče v Měděnci v noci ze dne 1. na 2. 11. 1984, kdy zemřelo 26 chovanek. Oba velké požáry, z roku 1984, ale i 2020 mají něco společného. Při obou zahynuly osoby (více osob), při obou byla příčina v úmyslném zapálení a při obou musel nastat masivní zásah hasičů, z důvodu velkého počtu osob, které měly určité postizení. K oběma případům se vrátím níže, jelikož jsou základním důvodem změny právní úpravy.

Kostel Božího těla je dřevěná církevní stavba na okraji vesnice Guty, části města Trínce. Původní kostel z 1. poloviny 16. století byl do roku 2017 nejstarší dochovaný dřevěný kostel na Těšínsku. Byl bohužel zničen při úmyslně založeném požáru 1. srpna 2017. Na místě byla postavena jeho replika, kde byly použity i dochované materiály, která se stala opět kulturní památkou a byla předána k užívání dne 6. června 2021. Právě tento požár v noci z 1. na 2. srpna 2017 dokázal kostel vyhořet do základů. Na požár upozornil šest minut po

půlnoci elektronický alarm. Hořet začalo zřejmě vně kostela, protože kdyby se tak stalo uvnitř, alarm by na oheň upozornil dříve. Tento požár, jak následně zjistila policie, založila jedna mladistvá osoba a dvě osoby se na úmyslném trestném činu podíleli.

Chrám sv. archanděla Michaela, též karpatský kostelík sv. Michala, byl celodřevěný pravoslavný, postavený zřejmě v roce 1625 ve vsi Velké Loučky u Mukačeva (Podkarpatská Rus). V roce 1929 byl rozebrán, převezen a znovu postaven v Kinského zahradě na Smíchově (Praha 5). Dne 28. října 2020 odpoledne v tomto kostele vypukl požár. Kostel nebyl napojen na alarm, ani žádnou elektronickou signalizaci. I přes rychlý zásah hasičů byl zničen prakticky celý chrám.

Toto je jen pár případů, kde nastal velký požár, zřejmě ve všech případech úmyslně založený, bylo ohroženo mnoho osob, majetek velkého rozsahu a došlo k velkým ztrátám na životech, na zdraví a na majetku. A bylo nutné reagovat i změnou právní úpravy.

Tento stručný příspěvek má za cíl právě poukázat na některé případy (závažné požáry), díky kterým byla změněna právní úprava. A tuto právní úpravu přijatou v roce 2021 podrobně a systémově popsat. Metodou k sepsu tohoto pojednání bylo zejména shromáždění pramenů, literatury, jejich podrobná analýza a na základě vlastních zkušeností a znalostí sepsání do podoby tohoto článku.

Požár v Měděnci (1984)

Požár v roce 1984 v krušnohorské obci Měděnec poukázal na několik základních nedostatků dané doby z hlediska zásahů. Zejména se jednalo o zjištěné nedostatky v operačním řízení (při nahlášení požáru), tedy nejrychlejším nahlášením požáru. Rychlý dojezd k požáru a použití řádné techniky.

Budova Ústavu sociální péče v Měděnci měla dlouhou historii, původně se jednalo o továrnu na výrobu nití (téměř po celou první polovinu 20. století). Zde bylo zaměstnáno 250 zaměstnanců a budova byla kamenná a zděná a poslední dvě patra byla dřevěná. Od počátku 50. let 20. století do roku 1960 zde působila škola Pohraniční stráž. Následně (v roce 1963) zde vznikl Ústav sociální péče. V době požáru zde byly civilní zaměstnanci a handicapované osoby, rozdělené do jednotlivých oddělení, podle závažnosti onemocnění. Zde též existovalo oddělení, které byly v tzv. klecových lůžkách. V prvním oddělení se nacházelo patnáct dívek, které byly zcela odkázány na péči zdravotních sester. Jednalo se v podstatě o duševně i tělesně postižené osoby. Ve druhém oddělení bylo také patnáct dívek schopných alespoň chůze, ovšem též duševně i tělesně postižených. Ve třetím oddělení bylo patnáct slabomyslných dívek, tělesně jinak zdravých. Ve čtvrtém oddělení bylo patnáct dívek, které dokázaly pomáhat v kuchyni, na zahradě, při úklidu a naučit se některé ruční práce. V pátém oddělení bylo patnáct zdravých, fyzicky nepostižených dívek. Bylo zde celkově 75 osob (dívek).

V noci ze dne 1. na 2. 11. 1984 vznikl požár v prvním patře budovy od zapálené skříně s novinami. Čas vzniku požáru byl následně stanoven na 22:10 h dne 1. 11. 1984 a následně zpozorování požáru (službu konající sestrou) nastalo v 22.20 h. Až v 22.42 h byl požár nahlášen na obvodní oddělení Veřejné bezpečnosti (službu konající sestry musely doběhnout do obce k telefonu, nebylo možné využít telefon v Ústavu sociálních služeb, byl zamčený a zjištěno že i nefunkční). Následně byl ze strany Veřejné bezpečnosti nahlášen požár jednotce závodních hasičů v Měděnci, která na místo se dostavila v 23.05 h. (v obsazení 1 + 1 hasič, s technikou GAZ). Začali řešit evakuaci z již hořící budovy. V 23.06 h se na místo dostavila jednotka dobrovolných hasičů Vejprty a ta začala v 23.11 h hasební zásah. Až v 23.04 h byl požár ohlášen na stanici požární ochrany v Chomutově, kdy vyjela jednotka profesionálních hasičů. V 23.50 h se na místo požáru dostavila jednotka z Chomutova, v počtu 5 + 1 a dvě CAS 25. Lokalizace požáru nastala až v 1.16 h dne 2. 11. 1984, kdy na místě bylo 11 jednotek požární ochrany.

Bylo zjištěno že požár vznikl úmyslným založením (hořlavina) chovanky ústavu, Evou Kováčovou, v druhém nadzemním podlaží na chodbě (zapálení dek). Požár způsobil škodu 1 493 300,- Kč (v tehdejších cenách) a 26 mrtvých osob (chovanek).²

V danou dobu vzniku požáru měly službu dvě sestry. Lze poukázat na několik silných nedostatků:

- Službu vykonávaly jen dvě sestry, na 75 chovanek, kde nejméně 15 chovanek bylo chůze schopných.
- Nebyla řádně prováděna revize hasicího přístroje (nejen že byl hasicí přístroj nefunkční či jej neuměli sestry řádně použít, ale byl i malý počet hasicích přístrojů). V budově nebyl vůbec hydrant (musela být zavedena doprava vody formou cisteren).
- Byl zamčený telefon, z důvodu zamezení soukromých hovorů.
- Oznámení telefonem bylo na místní oddělení Veřejné bezpečnosti, kde byl následně požár ohlášen na nesprávný útvar hasičů (na závodní hasiče a dobrovolné hasiče).
- Nesprávná evakuace (zřejmě nebyla řádně cvičena evakuace). Částečná evakuace se povedla i díky některým dalším osobám pomáhajícím z Měděnce.
- Nevhodné stavební rozložení budovy (jednalo se o bývalou továrnu). Druhé patro a střecha byla celá dřevěná. Nebyl zde nouzový východ.
- Příjezdy hasičů – jednotky požární ochrany nebyly schopné hasit požár, mít řádnou techniku k tomuto požáru, přijela až v 23.50 h, tedy 1.40 h po vzniku požáru.
- Po příjezdu hasičů byl na požářišti až zmatek, kdy nenastala koordinace (jednotné velení). Zřejmě až do příjezdu profesionální jednotky v 23.50 h, nenastalo jednotné velení zásahu.
- Nedostatečná požární technika závodních (podnikových) hasičů a jednotek dobrovolných hasičů (nejen přímo CAS, ale např. i zásahové obleky, které závodní hasiči vůbec neměli, nedostatek dýchací techniky).

Tento ničivý požár (zejména z hlediska počtu mrtvých) měl několik důsledků (zejména na základě podobné analýzy tehdejšího vedení požárního sboru a znaleckých posudků k dané věci).

Zejména urychlil celkovou změnu právní úpravy k požární ochraně³. Od počátku 80. let 20. století byla zpracovávána nová právní úprava zákona o požární ochraně. Což docílilo až přijetí zákona č. 133/1985 Sb. Zákon byl publikován, tedy nabyl platnosti, dne 17. prosince 1985, a nabyl účinnosti 1. července 1986. Účelem tohoto zákona o požární ochraně bylo vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinností jednotek požární ochrany.

Celkově nová právní úprava znamenala zejména následující (ve vztahu k požáru v Měděnci):

- Přesné rozdělení do jednotek požární ochrany (JPO I až VI podle kategorie jednotek požární ochrany v rámci plošného pokrytí).⁴

² Využito podkladů HZS Ústeckého kraje, územního odboru Chomutov.

³ Především právní úprava byla zákonem č. 18/1958 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Viz § 12 zákona č. 18/1958 Sb.:

- Přesné nastavení operačního řízení (ohlášení požáru), zejména nastavení ohlášení mimořádné události (požáru).⁵
- Přesné nastavení povinností pro velitele zásahu a poslušnost velení zásahu.⁶

A jistě došlo k věcným změnám. Zlepšení techniky v operačním řízení, zlepšení požární techniky (pro profesionální, dobrovolné, a i podnikové jednotky).

Požár ve Vejprtech (2020)

Obdobný případ jen pár kilometrů od výše zmíněného požáru v Měděnci se stal v příhraničním městě Vejprtech. Jednalo se o požár nad ránem 19. ledna 2020 v Zařízení sociálních služeb ve Vejprtech. V tomto zařízení bylo v době požáru 35 klientů. Oheň v zařízení pro postižené osoby byl hasičům nahlášen ve 4.46 hodin ráno, jako první byla na místě za deset minut (přesně ve 4.59 h) od vyhlášení poplachu dobrovolná jednotka z Vejprtu. Celkem zasahovala padesátka hasičů ze šesti jednotek požární ochrany. Do Vejprtu se sjely sanitky z okolí, pomáhali také záchranáři z Německa a Karlovarského kraje. Hořet začalo v kulturní místnosti, úmyslným založením jednoho klienta (který nebyl trestně odpovědný, tedy trestní řízení k jeho osobě muselo být zastaveno), odkud se dým rozšířil do okolních pokojů, kde klienti domova spali. Zemřelo osm mužů. Dvě desítky lidí se zranily lehce, tři středně těžce a jeden těžce.

I v tomto případě se jednalo o úmyslně založený požár, kdy nedošlo ani tak k velkému rozšíření požáru jako spíše ke kontaminaci kouřem. Opět se jednalo o hendikepované osoby, které při zásahu rozhodně nespolupracovaly⁷. Další významný rozdíl je právě v tom, že jednotky požární ochrany byly na místě velice rychle a dokázaly zamezit právě rozšíření požáru. I na místě samém byly řádně poučené osoby, které dokázaly adekvátně pomoci s evakuací. A v neposlední řadě došlo k rychlému oznámení požáru⁸. Dále pak na samotný požár mělo velký vliv stavební rozvržení budovy (jednalo se o starší budovu, která sice měla některé protipožární prvky, ale ne úplně systémově rozčleněny a využívány). Např. zde existovaly protipožární dveře, které ovšem byly otevřeny (zaklíněny klímkem). Či existovala

Výkonnými složkami požární ochrany jsou veřejné a závodní jednotky požární ochrany; jsou to požární útvary, požární sbory a požární hlídky. Jejich úkolem je zdlouhat požáry a jiné živelní pohromy a nehody, požárům předcházet a k tomu účelu vychovávat občany. Příslušníci požárních útvarů plní úkoly v oboru požární ochrany jako své povolání, příslušníci požárních sborů a požárních hlídek je plní jako dobrovolní pracovníci.

⁵ Viz § 22 zákona č. 18/1958 Sb.:

„Každý, kdo zpozoruje požár, který může sám ihned uhasit, je povinen neprodleně tak učinit. Není-li to možné, je povinen bezodkladně učinit poplach a oznámit to tak, aby jednotka požární ochrany mohla co nejdříve zakročit. Tuto povinnost má i ten, kdo byl o požáru zpraven osobou, která pro vážné překážky nemůže učinit hlášení sama, nebo ten, kdo může požár hlásit rychleji než osoba, která požár zpozorovala. K hlášení požáru se použije všech vhodných prostředků. Jejich držitelé jsou povinni dát je k bezplatnému použití, po případě poskytnout i jejich obsluhu. Totéž platí o hlášení služebních zpráv z místa zásahu.“

⁶ Viz § 24 až 26 zákona č. 18/1958 Sb., kdy velitel zásahu má oprávnění při osobní a věcné pomoci a při povinnostech vlastníků a uživatelů nemovitostí. Jednalo se o velice nepřesné vymezení obecného charakteru.

⁷ Např. podle výpovědi zasahujících hasičů s nimi „hráli na schovku“, kdy se hasičům skrývali, než aby spolupracovali při evakuaci.

⁸ Ve 4.35-4.40 h se dozvěděl personál o zakouření na chodbě, 5-10 min na to byl požár ohlášen, tedy ve 4.46 h.

čidla, která ovšem nebyla systémově umístěna (byla na toaletách) a jednalo se pouze o autonomní detekci na místě bez zapojení na pult centrální ochrany.

V tomto případě bylo vyhodnoceno několik skutečností:

- Je nutné stále více se zaměřit na prevenci, z tohoto důvodu se analyzovalo, jakým způsobem bude možné přistoupit k změně právní úpravy a změně norem (z hlediska stavby).
- Bylo nutné se zaměřit na stav budovy, kdy se jednalo o starší budovu a taková „pobytová“ zařízení (ústavy, domovy) jsou právě v řadě případů ve starších budovách, ne úplně vhodných z hlediska současných protipožárních podmínek.
- Dále pak musela být vyhodnocena i spolupráce přeshraniční, kdy město Vejprty je hraniční město s Německem, a bylo vhodné přenastavit spolupráci s Německem a možný zásah německých jednotek požární ochrany⁹.

Na všechny tyto zkušenosti a podněty bylo reagováno a byl zpracován návrh změny zákona o požární ochraně. A jistě bylo přistoupeno k vyšším kontrolám zařízení, kde je vyšší počet lůžek¹⁰.

Nová právní úprava

Z důvodu zpřesnění a zejména zlepšení praxe byl předložen poslanecký návrh zejména zákona o požární ochraně. Návrh poslanců Pavla Růžičky, Andreje Babiše, Jana Hamáčka a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 1027) podepsalo 31 poslanců¹¹. Tímto návrhem se navrhovaly tři základní cíle:

1. zakotvení jasných podmínek pro včasnou výstrahu před mimořádnými událostmi u zařízení sociálních služeb, které poskytuje pobytové služby,
2. a též u památkově chráněných staveb¹²,
3. a zároveň členění staveb na jednotlivé kategorie podle vyhodnocení požární nebezpečnosti¹³.

Jednalo se o stanovení, zda budou na jednotlivé konkrétní stavby kladeny požadavky z pohledu požární bezpečnosti a ochrany obyvatelstva, které budou následně orgánem výkonu státního požárního dozoru posuzovány v požárně bezpečnostním řešení nebo obdobné dokumentaci. Na jedné straně se jednalo o zpřísnění podmínek požární bezpečnosti některých

⁹ V tomto případě existuje přeshraniční spolupráce na základě mezivládní smlouvy, kdy zásah jednotek požární ochrany z Německa na území Ústeckého kraje byla nastavena na déletrvající zásahy, či hromadné zásahy. Nebyl koncipován na akutní zásah jako např. požár ve Vejprtech.

¹⁰ Vycházelo z normy na nemocnice, kde je počet lůžek na stálou elektronickou požární signalizaci s přímým napojením na pulty centralizované ochrany a operační střediska stanoven na 50 lůžek.

¹¹ Jelikož bylo zejména reagováno na požár v Zařízení sociálních služeb ve Vejprtech, vžil se pojem „Vejprtská novela“.

¹² Bylo dopracováno na základě stanoviska vlády ČR, kdy Ministerstvo kultury požadovalo zařazení i národních kulturních památek a kulturních památek do systému elektronické požární signalizace v přímém na pojení na operační středisko Hasičského záchranného sboru kraje.

¹³ Z hlediska požární bezpečnosti a ochrany obyvatelstva se stavba člení na:

- a) stavbu kategorie 0, nepředstavující zvláštní nebezpečí,
- b) stavbu kategorie I, představující mírné nebezpečí,
- c) stavbu kategorie II, představující vyšší nebezpečí,
- d) stavbu kategorie III, představující vysoké nebezpečí.

staveb, na straně druhé jde o vymezení, zda konkrétní stavby budou podléhat výkonu státního požárního dozoru a dotčenému orgánu v územním a stavebním řízení a ve společném územním a stavebním řízení z hlediska ochrany obyvatelstva ze strany hasičského záchranného sboru. Cílem návrhu zejména bylo v rámci racionalizace navýšení bezpečnosti v zařízeních, kde mj. s ohledem na problematiku evakuace hrozí zvýšené nebezpečí.

V neposlední řadě se jednalo o návrh, který měl za základní cíl zlepšit požární bezpečnost konkrétních staveb v návaznosti na praxi, a zracionalizovat a optimalizovat kategorii staveb z pohledu požární bezpečnosti.

Právě mezinárodní zkušenosti, ale i katastrofické požáry v ČR (např. právě nejtragičtější požár z listopadu 1984 v Měděnci, který je výše popsán), ale také zejména současná diskuze nad novou koncepcí stavebního práva, měly právě za výsledek i tento poslanceký návrh zákona. Je třeba říci, že požární bezpečnost staveb, obzvláště staveb, ve kterých jsou poskytovány služby sociální péče formou pobytových služeb, nebo památkově chráněných staveb či významných staveb (např. výškové budovy, nebo budovy, kde je např. nakládáno s nebezpečnou látkou), by měla být jednou z priorit, a to nejen při výstavbě, ale i u provozování stávajících staveb.

Návrh projednávání byl následovný:

29. 9. 2020 – předložen návrh zákona.

27. 10. 2020 – kladné stanovisko vlády.

29. 1. 2021 – projednání v prvním čtení v Poslanecké sněmovně (zkrácení lhůty pro projednávání o 20 dnů).

8. 3. 2021 – schváleny pozměňovací návrhy v gesčním výboru – výboru pro bezpečnost, které jsou v těchto směrech:

- začlenění kulturních památek do elektronické ochrany (návrh posl. Bartoška)

- reakce na některé připomínky vlády (zpřesnění),

- reakce na projednávání návrhu stavebního zákona (zejména kategorizace staveb),

- změna účinnosti (Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení).

26. 5. 2021 – projednáno v rámci druhého čtení Poslanecké sněmovny.

15. 9. 2021 – proběhlo třetí čtení v Poslanecké sněmovně (schválen 143 hlasy, nikdo nebyl proti).

26. 10. 2021 – návrh zákona projednal Senát a schválil jej.

16. 11. 2021 – návrh zákona podepsal prezident republiky.

23. 11. 2021 – zákon publikován ve Sbírce zákonů pod č. 415/2021 Sb.

V právní úpravě do roku 2021 (včetně norem) je stanovena povinnost u určitých staveb mít požární zabezpečení. Řada vlastníků staveb požární bezpečnost nepodceňuje, nad rámec požadovaného své stavby vybavuje nejmodernější požární ochranou, např. i elektrickou požární signalizací.

Co se týká využití připojení elektrické požární signalizace v části stavby, kde je poskytována sociální služba, nelze předjímat, kolik těchto zařízení tuto službu využije¹⁴. Z pohledu Hasičského záchranného sboru ČR je důležitým faktorem návrhu jasné vymezení vybavení těchto zařízení elektrickou požární signalizací, a to podle lůžkové kapacity. V případě památkově chráněných staveb, respektive nemovitých národních kulturních památek lze dovozovat, že tato služba (vybavení elektrickou signalizací) využívána bude, a to i v souvislosti s žádostí o navýšení této možnosti i pro nemovité kulturní památky, uplatněné Ministerstvem

¹⁴ Samo Ministerstvo práce a sociálních věcí nedokázalo přesně určit kolik se to bude jednat objektů.

kultury¹⁵. I toto rozšíření požární ochrany bylo řešeno pozměňovacím návrhem k návrhu zákona v rámci Poslanecké sněmovny (identifikace nemovitých kulturních památek formou dohody mezi generálním ředitelstvím HZS ČR a Ministerstvem kultury). Pro ostatní stavby, pokud požárně bezpečnostní posouzení (řešení) naplňuje požadavky na „vyšší požární ochranu“, např. i elektrickou požární signalizací, bude toto povinností. V ostatních případech se jedná o dobrovolnost, což zná i současná aplikační praxe. Tato navržená poslanecká novela zákona o požární ochraně zapadá do koncepce, že stavební zákon řeší stavbu a zákon o požární ochraně požární ochranu staveb. Navržená kategorizace staveb z hlediska požární bezpečnosti reflektuje „zatřídění“ staveb, právě podle požárního nebezpečí. Základním důvodem tohoto návrhu byla optimalizace požární bezpečnosti ke stavebnímu právu. Když u „méně složitých staveb“, tedy staveb s menší mírou požární nebezpečnosti, bude vše na vlastníka, potažmo projektantovi, tedy osobě, která bude posuzovat a provádět požárně bezpečnostní řešení dané stavby. Ale u složitých staveb (např. výškových budov, továren) bude na požární ochranu brán daleko větší zřetel. Jistě se mělo jednat o optimalizaci systému, ale za dodržení bezpečnosti staveb z hlediska požární bezpečnosti.¹⁶

Přímo do zákona byla upravena podmínka následující ve vztahu k zařízení sociálních služeb (odst. 1):

Zařízení sociálních služeb, které poskytuje služby sociální péče formou pobytových služeb podle zákona o sociálních službách, musí být v části stavby, v níž je služba poskytována, vybaveno

- a) elektrickou požární signalizací, je-li ubytovací kapacita tohoto zařízení nad 50 osob,
- b) zařízením autonomní detekce a signalizace, je-li ubytovací kapacita tohoto zařízení 50 osob nebo nižší, pokud není vybaveno podle písmene a).¹⁷

Na žádost provozovatele elektrické požární signalizace v části stavby, kde je poskytována sociální služba podle odstavce 1, hasičský záchranný sbor kraje připojí elektrickou požární signalizaci podle odstavce 1 písm. a) prostřednictvím zařízení dálkového přenosu na pult centralizované ochrany umístěný na krajském operačním a informačním středisku hasičského záchranného sboru kraje, po splnění podmínek pro toto připojení.¹⁸ Zde je dána podmínka ve vztahu k přímému napojení na pult centralizované ochrany na operační střediska.

Hasičský záchranný sbor kraje žádost též posoudí a písemně žadateli sdělí, za jakých podmínek lze připojení realizovat. Smlouva o připojení elektrické požární signalizace na pult centralizované ochrany obsahuje zejména označení smluvních stran a podmínky připojení elektrické požární signalizace na pult centralizované ochrany. Jednorázová úhrada za připojení a měsíční cena za připojení elektrické požární signalizace na pult centralizované ochrany se nevyžaduje.¹⁹

Pro zařízení sociálních služeb byla stanovena 3letá lhůta od účinnosti zákona (přechodné ustanovení od účinnosti zákona, tedy od 1. 12. 2021) k naplnění těchto podmínek.

Zákon o požární ochraně byl též změněn ve vztahu ke kulturním památkám a národním kulturním památkám, a to následovně:

¹⁵ Jistě se musí jednat o možné kulturní památky, které mají možnost napojení na elektronickou požární signalizaci, např. některé nemovitosti k tomu nejsou vůbec možné (např. se jedná o území a ne stavbu).

¹⁶ Využito z podkladů MV-GŘ HZS ČR při zpracování legislativních materiálů k danému tématu.

¹⁷ Ustanovení § 8 odst. 1 zákona o požární ochraně.

¹⁸ Viz ustanovení § 8 odst. 3 zákona o požární ochraně.

¹⁹ Viz ustanovení § 8 odst. 3 zákona o požární ochraně.

Nemovitou národní kulturní památku, která je vybavená elektrickou požární signalizací, lze na žádost provozovatele elektrické požární signalizace připojit prostřednictvím zařízení dálkového přenosu na pult centralizované ochrany umístěný na krajském operačním a informačním středisku Hasičského záchranného sboru kraje.

Nemovitou kulturní památku uvedenou v dohodě uzavřené mezi Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky a Ministerstvem kultury lze připojit na pult centralizované ochrany umístěný na krajském operačním a informačním středisku hasičského záchranného sboru kraje za obdobných podmínek jako nemovitou národní kulturní památku.²⁰

Závěr

V rámci krizové legislativy má zákon o požární ochraně své nezastupitelné místo. Tento zákon se od obecné právní úpravy dopracoval až k precizní právní úpravě, která nastavuje podmínky požární ochrany ve vztahu k praktickým zkušenostem. Je to patrné např. v operačním řízení, zákon č. 18/1958 Sb., upravoval obecně ohlášení požárů vhodnými prostředky, zákon č. 133/1985 Sb., za doby platnosti v roce 2023 již precizně upravuje operační řízení ve vztahu k Národnímu operačnímu a informačnímu středisku (NOPIS) generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR a Krajským operačním a informačním střediskům (KOPIS) hasičských záchranných sborů krajů.

Každá novela zákona o požární ochraně znamená „zásah“ do již starší právní úpravy, ovšem stále se jedná o právní úpravu, která je závazná nejen pro všechny občany ČR a území ČR. Ale zejména naprosto aplikovatelná pro téměř 11 tisíc příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR, více než 60 tisíc členů jednotek požární ochrany kategorie II a III (členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí) a zejména pro více než 300 tisíc členů spolků působících na úseku požární ochrany (zejména Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska).

Novela zpracovaná a následně přijatá v roce 2021 (zejména v návaznosti na praxi a i požár ve Vejpřetech) přinesla opět další posun z hlediska požární ochrany. Sice se jedná o úpravu, která znamená nárok na finanční zajištění (zejména elektrickou požární signalizací), ovšem znamená opětovné zvýšení na prevenci v oblasti požární ochrany.

Na úplný závěr je nutné ovšem uvést, že sebelepší právní úprava, nastavení aplikace, nejsou v tomto případě zásadní, bez lidí, osob, kteří požární ochranu zajišťují.

²⁰ Viz ustanovení § 9 zákona o požární ochraně

Literatura

- [1] KARAFFA, V., HRINKO, M., ZŮNA, J. a kol. Vybrané kapitoly o bezpečnosti. 1. vyd. Praha. Cevro institut, 2022, 622 s. ISBN 978-80-87125-35-9 (spoluautor VAVERA, F. kapitola 1/III Právní rámec pro zajištění bezpečnosti v České republice).
- [2] KOLEKTIV AUTORŮ, Katalog stanic. Praha: MV-GŘ HZS ČR. 2019. 1040 s. ISBN 978-80-7616-024-8.
- [3] MATES, P., VAVERA, F., ŠKODA, J., SLABÝ, A. *Veřejné sbory v České republice*. Praha: Leges, 2023, 408 s. ISBN 978-80-7502-650-7.
- [4] SZASZO, Z., Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 306 s. ISBN 978-80-86640-60-0;
- [5] ŠUBRT, V., SZASZO, Z., ČERNÝ, J. Komentovaný zákon o požární ochraně a předpisy související, I. část, Praha: Codex, 1995, s. 9 – 10. ISBN 8-859663-00-0
- [6] [online]. [cit. 2023-09-01]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pozar-na-chodbedomu-ve-vejprtech.aspx>
- [7] [online]. [cit. 2023-09-01]. Dostupné z: https://www.cswiki.cz/wiki/Požár_Ústavu_sociáln%C3%AD_péče_v_Měděnci
- [8] [online]. [cit. 2023-09-01]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Kostel_Bož%C3%ADho_Těla_\(Guty\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Kostel_Bož%C3%ADho_Těla_(Guty))